

कृष्णामृतमहार्णव - २

थिसम्यक्दैवज्ञैः समुदीरितां ॥ कर्तव्यउपवासस्तु अन्यथानरकं व्रजेत् ॥१२५॥ क्षयेवाप्यथवावृद्धौ संप्राप्तेवादि
नक्षये ॥ उपोष्याद्वादशीपुण्यापूर्वविद्धांपरित्यजेत् ॥१२६॥ पूर्वविद्धांप्रकुर्वाणो नरो धर्मान्निष्कृतति ॥ संतते
स्तुविनाशाय संपदोहरणाय च ॥१२७॥ कलावेधेतु विप्रैर्द्रदशम्यैकादशीं त्यजेत् ॥ सुराया बिंदुनास्पृष्टंगं
भइव संत्यजेत् ॥१२८॥ श्वेतौ पंचगव्यं च दशम्यादूषितां त्यजेत् ॥ एकादशीं द्विजश्रेष्ठपक्षयोरुभयोरपि
॥१२९॥ तस्माद्विप्रनविद्धा हि कर्तव्यैकादशी क्वचित् ॥ विद्धा हंति पुरा पुण्यं श्राद्धं च वृषलीपतिः ॥१३०॥
जसंदत्तं हुतं स्नातं तथा पूजाकृताहरेः ॥ तत्सर्वं विलयं याति तमः सूर्यो दयेयथा ॥१३१॥ एकादश्यां यदा ब्रह्मन्
दिनक्षयति तिथिर्भवेत् ॥ उपोष्याद्वादशी तत्र त्रयोदश्यां तु पारणं ॥१३२॥ प्रतिपत्प्रभृतयः सर्वा उदयादुदयाद्
वेः ॥ संपूर्णा इति विज्ञेया हरिवासरवर्जिताः ॥१३३॥ अरुणोदयकाले तु दशमी यदि दृश्यते ॥ पापमूलं तदा
ज्ञेयमेकादश्युपवासनं ॥१३४॥ अरुणोदयवेलायां दशमी यदि दृश्यते ॥ न तत्रैकादशी कार्या धर्मकामार्थना
शिनी ॥१३५॥ चतस्रो घटिकाः प्रातररुणोदय उच्यते ॥ यतीनां स्नानकालो यंगंगांभः सदृशः स्मृतः ॥१३६॥ उद
यात्प्राग्यदा विप्रामुहूर्तद्वयसंयुता ॥ संपूर्णैकादशीनाम तत्रैवोपवसेद्बृही ॥१३७॥ उदयात्प्राक्त्रिघटिका

कृष्णा०
॥ ६ ॥

व्यापिन्येकादशीयदा ॥ संदिग्धैकादशीनाम वर्ज्या धर्मार्थनाशनी ॥१३८॥ पुत्रपौत्रप्रवृद्ध्यर्थं द्वादश्यामुप
वासयेत् ॥ तत्र ऋतुशतं पुण्यं त्रयोदश्यां तु पारणं ॥१३९॥ उदयात्प्राक्त्रिघटिका व्यापिन्येकादशीयदा ॥
संकीर्णैकादशीनाम वर्ज्या धर्मार्थकांक्षिभिः ॥१४०॥ पुत्रराज्यप्रवृद्ध्यर्थं द्वादश्यामुपवासनं ॥ तत्र ऋतुशतं
पुण्यं त्रयोदश्यां तु पारणं ॥१४१॥ दशमी शेषसंयुक्ता गार्धारासमुपोषिता ॥ तस्याः पुत्रशतं नष्टं तस्मात्तां परि
वर्जयेत् ॥१४२॥ अपीषद्दशमी विद्धा सदा तां परिवर्जयेत् ॥ सुरा बिंदुसमायुक्तां प्रवदंति मनीषिणः ॥१४३॥
ब्रह्मगमविरोधेषु ब्राह्मणेषु विवादिषु ॥ उपोष्याद्वादशी तत्र त्रयोदश्यां तु पारणं ॥१४४॥ एकादश्यां तु विद्धा
यां संप्राप्ते श्रवणे तथा ॥ उपोष्याद्वादशी पुण्यापक्षयोरुभयोरपि ॥१४५॥ उपरागसहस्राणि व्यतीपातायुता
निच ॥ अमालक्षंतु द्वादश्याः कलानां हतिषोडशी ॥१४६॥ शुद्धापि द्वादशी ग्राह्या परतो द्वादशी यदि ॥
विषंतु दशमी ज्ञेया मृतं चैकादशी तिथिः ॥१४७॥ विषप्रधाना वर्ज्या सा मृता ग्राह्या प्रयत्नतः ॥ द्वादश्यां भोज
नं चैव विद्धायां हर्युपोषणं ॥१४८॥ यः कुर्यान्मंदबुद्धित्वान्निरयं सोधिगच्छति ॥ यानि कानि च वाक्यानि वि
द्धोपोषपराणि च ॥१४९॥ धनदार्चापराणि स्युर्वैष्णवीनदशायुता ॥ अथवा मोहनार्थाय मोहिन्या भगवा

महा०

॥७६३॥

कृष्णामृतमहार्णव - २

न्हारिः ॥१५०॥ अर्थितः कारयामास व्यास रूपाजनाद नः ॥ धनदार्चा विवृद्धार्थमहावित्तलयस्य च ॥ असु
राणां मोहनार्थं पापं डानां विवृद्धये ॥१५१॥ आत्मस्वरूपा विज्ञस्यै स्वलोकाप्राप्तये तथा ॥ एवं विद्वां परित्यज्य
द्वादश्यामुपवासयेत् ॥१५२॥ कोटिजन्मार्जितं पापमेकयैव विनश्यति ॥ ततः कोटिगुणं चापि निषिद्धस्येत
रैर्जनैः ॥१५३॥ यदनादिकृतं पापं यदूर्ध्वयत्करिष्यति ॥ तत्सर्वविलयं याति परेषामुपवासनात् ॥ १५४ ॥
न च तस्मात्प्रियतमः केशवस्य ममापि च ॥ एकादश्यां ह्यवेधेतु द्वादशीं न परित्यजेत् ॥१५५॥ पारणे मरणे चैव
तिथिस्तात्कालिकी स्मृता ॥ ब्रह्मचारी गृहस्थो वा वा न प्रस्थो यतिस्तथा ॥१५६॥ ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो
भर्तृमती तथा ॥ अभर्तृका तथा न्ये च सूतवैदेहिकादयः ॥ १५७ ॥ एकादश्यां न भुंजीत पक्षयोरुभयोरपि ॥
एकादश्यां तु यो भुंक्ते मोहेनावृतचेतसा ॥१५८॥ शुक्लायामथ कृष्णायानिरयं याति सध्रुवं ॥ विवेचयति यो मो
हाच्छुक्ला कृष्णेति पापकृत् ॥१५९॥ एकादशीं सवैयातिनिरयं नात्र संशयः ॥ यथा गौर्नैव हंत व्याशुक्ला कृष्णे
ति मामिनि ॥१६०॥ एकादश्यां न भुंजीत पक्षयोरुभयोरपि ॥ यानि कानि च वा न्यानि कृष्णे कादशि वर्जने
॥१६१॥ भरण्यादिनिषेधे च तानि काम्यफलार्थिनां ॥ कामिनोऽपि हि सिद्ध्यर्थं कुर्युरेवोपवासनं ॥१६२॥ प्रीण

कृष्णा०

॥ ७ ॥

नार्थहरेर्नित्यं न तु काम्यव्यपेक्षया ॥ तस्माच्छुक्लामथो कृष्णां भरण्यादियुतामपि ॥१६३॥ प्रत्यवायनिषेधा
र्था मुपवासीत नित्यशः ॥ प्रीणनार्थहरेश्चापि विष्णुलोकस्य चाप्तये ॥१६४॥ कलावार्धकलावापि परतो द्वाद
शी यदि ॥ द्वादशद्वादशीर्हति पूर्वेषुः पारणे कृते ॥१६५॥ अतिरिक्ता द्वादशी चेद्यस्तानोपोषयेद्यदि ॥ द्वा
दशद्वादशीर्हति द्वादशी चातिलंघिता ॥१६६॥ द्वादश्यामतिरिक्तायां यो भुंक्ते पूर्ववासरे ॥ द्वादशद्वादशीर्ह
ति द्वादशीं न परित्यजेत् ॥१६७॥ द्वादशीं श्रवणोपेतां यो नोपोष्यात्सुमंदधीः ॥ पंचसंवत्सरकृतं पुण्यं तस्य
विनश्यति ॥ १६८ ॥ एकादशीमुपोष्याथ द्वादशीमप्युपोषयेत् ॥ न तत्र विधिलोपः स्यादुभयोर्देवताहरिः
॥१६९॥ अल्पायामपि विप्रेन्द्रपारणंतु कथं भवेत् ॥ पारयित्वोदकेनापि भुंजानो नैव दुष्यति ॥ अशितानशि
तायस्मादापो विद्वद्विरिताः ॥१७०॥ अंभसा केवलेनैव करिष्येन्न तपारणं ॥ तद्विशिष्टं मुनिप्रोक्तमशिता
नशितं च यत् ॥१७१॥ न काशी न गया गंगानरे वा न च पुष्करं ॥ न चापि कौरवं क्षेत्रं तुल्यं भूपहरेर्दिनात् ॥१७२॥
अश्वमेधसहस्राणि वा जपेयं शतानि च ॥ एकादश्युपवासस्य कलानां हतिषोडशीं ॥१७३॥ एकादशीसमुत्थे
न वह्निना पातकैर्धनं ॥ भस्मीभवति राजेन्द्र अपि जन्मशतोद्धवं ॥१७४॥ नेदृशं पावनं किंचिन्नराणां भुवि वि

महा०

॥७६४॥

कृष्णामृतमहार्णव - २

द्यते ॥ यादृशंपद्मनाभस्यदिनंपातकहानिदं ॥१७५॥ तावत्पापानिदेहेस्मिस्तिष्ठंतिमनुजाधिप ॥ याव
न्नोपोषयेजंतुःपद्मनाभदिनंशुभं ॥१७६॥ एकादशेद्रियैःपापंयत्कृतंभवतिप्रभो ॥ एकादश्युपवासेनतत्सर्वं
विलयंत्रजेत् ॥१७७॥ एकादशीसर्माकिंचित्पवित्रंनहिबिद्यते ॥ व्याजेनापिकृत्ताराजन्नदर्शयतिभास्करिं
॥१७८॥ श्रीव्यासः॥अन्नंनिवेदयेन्मह्यंप्राप्तेमद्वासरेशुभे ॥ तस्यापिनरकप्राप्तिःकिंपुनर्भोजनेकृते ॥१७९॥
सब्रह्महासगोत्रश्चस्तेनोगुरुतत्पगः ॥ एकादश्यांतुभुंजानःपक्षयोरुभयोरपि ॥१८०॥ वरंस्वमातृगमनं
वरंगोमांसभक्षणं ॥ वरंहत्यासुरापानमेकादश्यन्नभक्षणात् ॥१८१॥ एकादशीदिनेपुण्येभुंजतेयेनराधमाः ॥
अवलोक्यमुखतेषामादित्यमवलोकयेत् ॥१८२॥ पृथिव्यांयानिपापानिब्रह्महत्यादिकानिच ॥ अन्नमाश्रि
त्यतिष्ठतिसंप्राप्तेहरिवासरे ॥१८३॥ रुग्मांगदः ॥ अष्टवर्षाधिकोयस्तुह्यशीर्तिर्नहिपूर्यते ॥ योभुंक्तेमानवः
पापोविष्णोरहनिचागते ॥१८४॥ पितावायदिवापुत्रोभार्यावापिसुहृज्जनः ॥ पद्मनाभदिनेभुंक्तेनिग्राह्यो
दस्युवद्भवेत् ॥१८५॥ ब्रह्मा ॥ उपोष्यद्वादशींपुण्यांसर्वपापक्षयप्रदां ॥ नपश्यंतियमंवापिनरकाणिनया
तनां ॥१८६॥ शंकरः॥रटंतीहपुराणानिभूयोभूयोवरानने॥नभोक्तव्यंनभोक्तव्यंसंप्राप्तेहरिवासरे ॥१८७॥

कृष्णा०
॥ ८ ॥

द्वादशीनप्रमोक्तव्यायावदायुःप्रवर्तते ॥ अर्चनीयोहृषीकेशोविशुद्धेनांतरात्मना ॥१८८॥ भक्त्याग्राह्योह
रीकेशोनधनैर्धरणीसुराः ॥ भक्त्यासंपूजितोविष्णुःफलंयत्तेसमीहितं ॥१८९॥ जलेनापिजगन्नाथःपूजि
तःक्लेशनाशनः॥ परितोषंप्रयात्याशुतृषार्तस्तुयथाजलैः ॥१९०॥ आसीनस्यशयानस्यतिष्ठतोव्रजतोपिवा ॥
रमस्वपुंडरीकाक्षनृसिंहहृदयेमम ॥१९१॥ करावलंबनंदेहिश्रीकृष्णकमलेक्षण ॥ भवंपकार्णवेधोरेमजतो
ममसर्वदा ॥१९२॥ सर्वगश्चैवसर्वात्मासर्वावस्थासुचाच्युत ॥ रमस्वपुंडरीकाक्षनृसिंहहृदयेमम ॥१९३॥
(एकादश्यांनभुंजीतनसुरांवापिबेत्कचित् ॥ ब्राह्मणो नैवहंतव्यइत्येषावैदिकीस्मृतिः) ॥१९४॥ त्राहित्रा
हिजगन्नाथवासुदेवाच्युताव्यय ॥ मांसमुद्धरगोविंददुःखसंसारसागरात् ॥१९५॥ एतत्पुण्यमिदंगुह्यंपवि
त्रंपापनाशनं ॥ आयुष्यंचयशस्यंचधन्यंदुःखप्रनाशनं ॥१९६॥ कलौपापंकियन्मात्रंहत्यास्तेयादिसंभवं ॥
स्मृतेमनसिगोविंदेदह्यतेतूलराशिवत् ॥१९७॥ कलौकेशवभक्तानांभयंविद्यतेकचित् ॥ स्मृतेसंकीर्तिते
ध्यातेसंक्षयंयातिपातकं ॥१९८॥ अध्येतव्यमिदंशास्त्रंश्रोतव्यमनसूयया ॥ भक्तेभ्यश्चप्रदातव्यंधार्मिकेभ्यः
पुनःपुनः॥१९९॥ अधीयानाद्दशसंविष्णोर्माहात्म्यमुत्तमं ॥ सर्वपापविनिर्मुक्ताःप्राप्नुवन्तिपरंपदं ॥२००॥

महा०

॥७६५॥